

Bestemmelse af Priis, Bestemmelsen efter den enkelte Mand's Omdømme, som i Næblikket skal overtage Gjenstandene. Denne sidste Priis, den kan man imidlertid ikke her anvende; thi den kan man ikke staae tilveie. En Gjenstand, som er til Forhandling, den kan man taxere, taxere som om den var til Auction, til Laan eller Bortforpagtning, men man kan ikke taxere den fra den modsatte Side, fra den Mand's Side, som vil byde paa den; thi den Gæste, som der her i saa Henseende er Spørgsmaal om, det er Fæsteren, og han byder udsætte og ikke over Værdien; det Modsatte vilde være imod Sagens Natur; men, naar man altsaa maa holde sig til den Taxationsværdi, der saaledes fremkommer, saa er man kommen hen paa Værdien efter Frembringelsesevnen, men den vil meget ofte stille sig, netop som de senere Værdier have stillet sig, der ere blevne til ved en lignende Betragtning; men, slaaer man en Trediedeel af, saa faaer man en mindre Indtægt end den, som Staten før har havt, og det bør Statskassen ikke gaae ind paa, det bør den ikke unødvendigt udsætte sig for, for et Princip, som i sig selv dog ikke har nogen bestemt Hjemmel. Denne Maade, overalt at bestemme Værdien efter den Indtægt, en Gjenstand kan give, den er saa indgroet, saa herskende i alle vore Landbøforhold, at mangen en Mand, naar han vilde sælge sin Eiendom, forinden giver den i Forpagtning, for derefter at kunne stige: Her seer I, hvad den kan bringe ind, kjøb nu derefter. Jeg troer, at, naar man overveier dette, og naar man lægger Mærke til den egentlige historiske Grundvold, den historiske Grundvold, hvorpaa Staten staaer ligeoverfor enhver Landeiendom, den besidder, naar man, siger jeg, lægger Mærke hertil og betragter denne Anordning af 1846 kun som et Forsøg af Regjeringen paa, om den ikke, efter saa mange mellemliggende Aar, kunde finde en ny Vej til at naae det samme Maal, men ogsaa kun som et saadant Experiment, saa behøver man ikke at gjøre denne Adskillelse imellem det gamle og det nye Kronogods, og, naar man endvidere lægger Mærke til den Usikkerhed, man ved en saadan Adskillelse bringer ind i den hele Afgjørelse derved, saa vil man endnu mindre

gjøre det. Naar man lægger Mærke til, hvor meget man her i denne Sal og med Nette gaaer løs paa, at Statens Eiendomme ikke skulle blive givne bort, og paa at beholde den Indtægt, man har havt hidtilbage, saa troer jeg ogsaa, at man fra denne Side betragtet snart vil blive enig med sig selv om, at den sikreste Maade er at holde fast som Minimum ved den Indtægt, man allerede har havt, hellere at forsøge end at formindste den, især naar man tillige kommer til Erkjendelse af, at da bliver man vis paa, at de Vedkommende, der skulle gaae over fra Leiere til Eiere, selv vilde være istand til, fuldkomment at dømme om det Forhold, hvori de nu bestinde sig, og det nye Forhold, som de skulde sætte sig ind i. Det er disse Grunde, hvorfor jeg, uagtet jeg anerkjender det Gode, der har været forbundet med Frembringelsen af det foreltiggende Forslag, dog ikke kan bekvemme mig til at stemme derfor. Jeg vilde meget hellere ønske, at vi, ved at gaae den modsatte Vej, kunde komme til at give et Exempel paa, at, naar Staten nogenstunde kom i Besiddelse af Gods, hvorved der er Fæstegods, skulde den altid behandle det paa denne Maade, og at det var godt, om Staten paa den Maade efterhaanden kunde komme i Besiddelse af alt Fæstegods. Det var den simpleste og ønskeligste Løsning af det hele nærværende Fæstevæsen (Hør!).

Ordføreren: Jeg har heller ikke ved det Foredrag, som den ærede Rigsdagsmand fra Kjøge (Krieger) har holdt, kunnet føle mig overbevist om Rigtigheden af at gaae ind paa det stillede Vædringsforslag. Det vil være i det ærede Things Grundring, hvorledes dette hele Spørgsmaal i sin Almindelighed for ganske nylig har været under Discussion her, hvorledes det ved denne Sags 2den Behandling blev omhyggelig debatteret, hvilken Fremgangsmaade der i Almindelighed vilde være den rigtigste at anvende, enten Taxation efter Salgsværdien eller Ansættelse til Kjøbesummen efter billig aarlig Fæsteafgift og Indfæstning, og Thinget kom efter denne omhyggelige Discussion til det Resultat, at det med en meget afgjørende Majoritet, jeg troer med 50 Stemmer mod 27, erklærede sig for den Fremgangsmaade, Udvalgets Fleertal havde foreslaaet. Jeg kan nu